

Sprawozdanie
z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Chełmża w 2024 r.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową i wobec osób stosujących przemoc domową określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673). Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który powołany został Uchwałą Nr LXXIX/531/23/2023 Rady Gminy Chełmża z dnia 18 lipca 2023 r., w której to został określony tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego, natomiast Zarządzeniem Nr 88/23 z dnia 21 września 2023 r., następnie Zarządzeniem Nr 116A/23 z dnia 1 grudnia 2023 r. Wójt Gminy Chełmża powołał na członków Zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Chełmża (ZI) 11 osób. W skład zespołu interdyscyplinarnego, na podstawie zawartych porozumień weszli przedstawiciele następujących instytucji:

- 1) Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmży
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chełmży
- 3) Komisariatu Policji w Chełmży
- 4) Szkoły Podstawowej w Grzywnie
- 5) Szkoły podstawowej w Kończewicach

- 6) Szkoły podstawowej w Zelganie
- 7) Szpitala Powiatowego w Chełmży
- 8) Zespołu Szkół Specjalnych w Chełmży
- 9) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu
- 10) Sądu Rejonowego w Toruniu.

Gminny zespół interdyscyplinarny został powołany na czas nieokreślony. Do głównych zadań zespołu należało:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.
2. Podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
3. Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą domową.
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

W 2024 r. członkowie zespołu brali udział w 6 spotkaniach, podczas których zapoznawali się ze stanem realizacji procedur „Niebieskie Karty” oraz dyskutowali na temat możliwych rozwiązań dla trudnych przypadków z prowadzonych procedur. Ponadto analizowano sposób pracy grup diagnostyczno – pomocowych m.in. współpracę pomiędzy przedstawicielami różnych instytucji działających na rzecz poszczególnych jej członków. W ramach spotkań członkowie zespołu wymieniali się uwagami i spostrzeżeniami dotyczącymi zjawiska przemocy domowej. Ponadto rozpowszechniali informacje w środowisku o podmiotach świadczących usługi na rzecz osób i rodzin doświadczających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. W minionym roku posiedzenia zespołu odbyły się w następujących dniach: 30.01.2024, 25.03.2024, 20.04.2024, 04.07.2024, 09.09.2024, 04.11.2024.

Zespół interdyscyplinarny, w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, może tworzyć grupy diagnostyczno-pomocowe. Na podstawie podjętej Uchwały przez zespół interdyscyplinarny, na mocy której upoważniono zarówno przewodniczącą zespołu jak i jej zastępcę przewodniczącej do samodzielnego powoływania członków grup diagnostyczno-pomocowych.

Członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Rada Gminy Chełmża podjęła uchwałę Nr VI/42/24 z dnia 26 sierpnia 2024 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chełmża na lata 2024 – 2030, który m.in. zobowiązuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmży do corocznego przedkładania sprawozdania z realizacji tego programu do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

Przemoc domowa to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Przemoc domowa może przybierać różne formy, tj.:

- przemocy fizycznej (np.: bicie, popychanie szarpanie, kopanie, duszenie, itp.)
- przemocy psychicznej (np.: obrażanie, wyzywanie, poniżanie, kontrolowanie, ciągłe krytykowanie)
- przemocy seksualnej (np.: zmuszanie do współżycia, do zachowań seksualnych nie akceptowanych przez daną osobę, itp.),
- przemocy ekonomicznej,
- zaniedbania.

Poszczególne formy najczęściej nie występują samodzielnie.

Zjawisko przemocy domowej, obok problemów związanych z alkoholizmem, jest jednym z poważniejszych zaburzeń życia społecznego, niosącym ze sobą dotkliwe konsekwencje dla osób pozostających w jego zasięgu – ofiar, sprawców, a także świadków. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Chełmża jest zwiększenie skuteczności systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie gminy Chełmża.

W 2024 r. osiągnięcie wyznaczonego w Programie celu głównego odbywało się poprzez realizację celów szczegółowych Programu.

Cel szczegółowy 1.

Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenia dostępności pomocy

W ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” funkcjonariusze Policji przeprowadzali rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, obligowali ich do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. Ponadto dzielnicowi cyklicznie odwiedzali (nie rzadziej niż raz w miesiącu) w miejscach zamieszkania osoby dotknięte przemocą i prowadzili rozmowy profilaktyczne z osobami stosującymi. Pracownicy socjalni prowadzili działania interwencyjne, rozmowy dyscyplinujące z osobami stosującymi przemoc, informowali o konsekwencjach stosowania przemocy oraz o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego. Diagnozowali sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, udzielali informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, pedagogicznej i prawnej, natomiast sami udzielali pomocy socjalnej poprzez wsparcie finansowe i pracę socjalną. Funkcjonariusze Policji i pracownicy socjalni składali wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową. Pedagodzy udzielali informacji rodzicom, m. in. o formach pomocy wobec dzieci świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób, szczególnie dzieci, dotkniętych przemocą w rodzinie. W 2024 r. członkowie grup diagnostyczno-pomocowej- pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach na temat „Zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, „Przeciwdziałanie przemocy-Z pomocą rodzinie” oraz „Przeciwdziałanie przemocy domowej”

jak i „Przeciwdziałanie przemocy domowej – praca oraz współpraca Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Diagnostyczno-Pomocowych”.

Osoby pokrzywdzone, doznające przemocy domowej, członkowie ich rodzin a także świadkowie mają możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, psychoterapeutycznej lub materialnej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu, który realizuje program „Rodzina w Centrum”. W 2024 r. z pomocy prawnej oraz psychologicznej skorzystały rodziny objęte procedurą jak i też pomocą w formie objęcia wsparciem finansowym jak i niefinansowym ze strony tut. Ośrodka.

W celu zwiększenia dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, zespół interdyscyplinarny widzi potrzebę utworzenia na terenie Powiatu Toruńskiego specjalistycznego ośrodka wsparcia. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Środki na realizację i obsługę tych zadań zapewnia budżet państwa. Specjalistyczny ośrodek wsparcia, o którym mowa wyżej, funkcjonowałby zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno edukacyjne, w którym podejmowane byłyby działania na rzecz osób doznających przemocy domowej, jak też realizowane byłyby programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla stosujących przemoc.

Cel szczegółowy 2.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową

W 2024 r. w ramach oddziaływań psychologicznych i terapeutycznych na osoby stosujące przemoc domową Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Toruniu realizowało program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, w terminie od dnia 01.01.2024

r. do dnia 21.12.2024 r., w którym udział wzięło 5 osób z terenu gminy Chełmża. Osoby te zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny

Celem programu jest między innymi:

- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem tej przemocy,
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy domowej,
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy domowej,
- zdobycia umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów bez stosowania przemocy,
- uzyskania informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

W ramach realizacji Procedury „Niebieska Karta” działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc przedstawia poniższa tabela.

Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową	
Rodzaj działań	2024 rok
Liczba osób skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym	5
Liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych i ukończyło ww. program	2
Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	7
Liczba sporządzonych – Niebieskich Kart w innych okolicznościach niż interwencja policyjna np. przy składanym zawiadomieniu o znęcaniu się	2
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych z art. 207 kk	1

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzili rozmowy z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat

konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowali te osoby o możliwościach podjęcia leczenia p/alkoholowego lub terapii.

Cel szczegółowy 3.

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Zjawiskiem przemocy w rodzinie w gminie Chełmża zajmował się zespół interdyscyplinarny, który w 2024 r. zebrał się sześciokrotnie. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w przemoc domowej w indywidualnych przypadkach ZI tworzył grupy diagnostyczno-pomocowe. W grupach diagnostyczno-pomocowych współpracowali przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, głównie pracownicy socjalni, Komisariatu Policji w Chełmży, głównie dzielnicowi (lub funkcjonariusz zastępujący dzielnicowego z uwagi na jego nieobecność w pracy), członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele oświaty, w osobach pedagogów. W 2024 r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było 12 rodzin z 45 osobami w tych rodzinach, co stanowi 0,48 % mieszkańców gminy (9.359).

W większości rodzin, w których prowadzona była procedura NK stwierdzono współwystępujące alkoholizowanie się osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w postaci epizodycznego bądź nadmiernego picia alkoholu.

Realizację procedury Niebieska Karta w 2024 r. przedstawia niżej zamieszczona tabela

1.	Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego	6
2.	Liczba funkcjonujących grup diagnostyczno - pomocowych	12
3.	Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	48
4.	Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta” - formularz A	11
	- przez funkcjonariuszy policji	7
	- przez pracowników pomocy społecznej	1
	- przez pracowników oświaty	3
	- przez pracowników opieki zdrowotnej	0
5.	Liczba kontynuowanych procedur „Niebieska Karta” wszczętych w roku poprzednim 2023	2
6.	Liczba sporządzonych przez członków grup diagnostyczno-pomocowych formularzy „Niebieska Karta” - formularz C (z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy domowej)	9

7	Liczba sporządzonych przez członków grup diagnostyczno-pomocowych formularzy „Niebieska Karta” – formularz D (z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że przemoc domową)	8
8.	Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych ogółem	12
9.	Liczba osób w rodzinach objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych, ogółem:	45
	- kobiety	5
	- mężczyźni	11
	- dzieci	19
10.	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego:	23
	- kobiety	12
	- mężczyźni	11
11	Liczba zakończonych procedur „Niebieska karta” , w tym w przypadku:	5
	-ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pracy	4
	- w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	1

Praca w grupie diagnostyczno-pomocowej dotyczyła opracowania i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorowania sytuacji rodzin, w których doszło do przemocy, dokumentowania podejmowanych działań. Członkowie grup diagnostyczno-pomocowych kierowali osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w celu udzielenia im pomocy psychologicznej i prawnej.

W 2024 r. w stosunku do 7 osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu grupy diagnostyczno-pomocowe wystąpiły z wnioskiem do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie działań zmierzających do objęcia wsparciem ze strony Punktu Konsultacyjno-Informatycznego celem podjęcia działań profilaktycznych mających na celu rozwiązanie problemów związanych z uzależnieniami.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych po przeprowadzonych rozmowach z osobami stosującymi przemoc domową oraz rozmowach z członkami ich rodzin w stosunku do 3 osób, po sporządzeniu przez biegłych sądowych opinii psychiatryczno-psychologicznych, wystąpiła do Sądu Rejonowego w Toruniu z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Sąd 1 osobę zobowiązał do leczenia w niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, kolejne sprawy do końca 2024 r. nie zostały zakończone.

Cel szczegółowy 4.

Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

W celu podniesienia poziomu wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej są na bieżąco dostępne materiały o charakterze informacyjno-edukacyjnym. Dodatkowo pracownicy socjalni jak i asystent udzielają informacji w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy.

Wśród osób mających kontakt z przemocą rozpropagowane również zostały materiały dotyczące zadań instytucji i służb społecznych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej. Rozpropagowano Kartę praw osoby dotkniętej przemocą domową, Kartę informacyjną dla osoby stosującej przemoc domową, opracowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości (kserokopie). W korytarzu Ośrodka udostępnione zostały ulotki m.in. : „Procedura „Niebieskie Karty” – podstawowe informacje”, „Przemoc w rodzinie – sytuacja osób doświadczających przemocy domowej”, „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej”, „Przemoc wobec dzieci”, „Przemoc domowa to przestępstwo”, „ Stop przemocy”, „Nie otwieraj drzwi przemocy”, „Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej”, „Przemoc domowa a alkohol”.

Podsumowanie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Chełmża były realizowane zgodnie z programem oraz w oparciu o aktualne przepisy prawa, a także wewnętrzne wytyczne w instytucjach, działających w przedmiotowej sprawie.

Członkowie zespołu i grup diagnostyczno - pomocowych wykonywali swoje zadania z należytą starannością, zgodnie z posiadanymi uprawnieniami.

W 2024 roku, główny cel programu tj. zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Chełmża poprzez zwiększenie skuteczności działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej, został zrealizowany. Działania służb mające na celu zatrzymanie przemocy domowej zostały zintensyfikowane. Wszystkie osoby objęte procedurą „Niebieskie karty: miały dostęp do profesjonalnej pomocy specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Chełmża.

W dalszym ciągu istnieje potrzeba rozszerzenia zakresu pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą domową o specjalistyczne poradnictwo oraz organizowanie dodatkowych szkoleń dla wszystkich osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Przygotowała : Anna Bykowska -Kierownik GOPS